

La diàspora arquitectònica de l'Església de Sant Miquel

La portalada i el campanar d'aquesta antiga església enderrocada encara es conserven integrades en altres temples de la ciutat

Portalada de l'Església de Sant Miquel a la Basílica de la Mercè. | Dani Cortijo

Ciutat Vella té encara avui carrers estrets i humits hereus de l'urbanisme improvisat de l'edat mitjana i al llarg de la història, sigui mitjançant plans urbanístics o bé aprofitant l'avinentsa de la destrucció en desastres i guerres, s'han anat obrint clarianes dins aquest entramat laberíntic.

Aquest és el cas de la poc concorreguda tot i cèntrica Plaça Sant Miquel, la que hi ha tot just rere l'Ajuntament. El nom d'aquest espai recorda una antiga església enderrocada ja fa temps, però algunes de les despulles de la qual encara es conserven integrades en altres temples de la ciutat. Els orígens d'aquesta església es perden en el temps, i tot i que els primers documents que la citen són del segle X dC. es considera que poden ser anteriors, d'època paleocristiana o visigòtica.

La plaça de Sant Miquel Foto: Dani Cortijo

L'explicació llegendària de la seva fundació, recollida a les Rúbriques de Bruniquer i difosa per Jordi Peñarroja al seu popular llibre "Edificis viatgers de Barcelona", ens parla d'una aparició del mateix Arcàngel Sant Miquel com a motiu del naixement del temple. Segons es va descobrir més tard amb l'aparició d'esplèndids mosaics, l'església es va bastir sobre l'estructura d'una de les piscines d'unes termes romanes precedents.

L'any 1147, en època de Ramon Berenguer IV el temple primigeni va col·lapsar i en el seu lloc es va edificar amb bastanta celeritat un temple nou. En les èpoques en què el Còrpus era la festa més popular de la ciutat, l'entremès protagonitzat pels parroquians de Sant Miquel va arribar a ser un dels més populars i no era per menys, ja que representaven ?l'Infern? amb un combat entre dimonis i un drac contra el mateix Arcàngel Sant Miquel.

Entre el 1516 i 1519 es va fer una reforma d'estil renaixentista en la qual es va fer un pòrtic nou que encara es conserva al seu nou emplaçament. Amb la reorganització diocesana l'any 1835 l'església va perdre el títol de parròquia per passar un any més tard a ser considerada Capella Municipal en substitució a l'anterior capella del mateix ús, enderrocada en les reformes de l'antiga seu del Consell de Cent -l'actual Ajuntament-. Ja com a Capella Municipal, va ser l'indret on els

consellers van decidir la resistència a ultrança durant el setge de Barcelona en el context de la guerra de Successió.

Amb l'arribada de l'higienisme i els nous corrents urbanístics, el 1869 el govern liberal va tirar endavant l'enderroc del temple malgrat l'existència de protestes, però el 1877 amb la descoberta dels mosaics anteriorment esmentats van aturar-se les obres de remodelació de la zona.

Però que en queda d'aquell temple tan antic i tan cèntric en l'actualitat? Igual que va passar amb molts altres temples durant les reformes urbanístiques del segle XIX tal com havíem esmentat altres vegades. Alguns elements dels edificis enderrocats es reaprofitaven en altres temples o indrets.

El campanar de l'església de la Concepció Foto: Dani Cortijo

En el cas que ens ocupa, la portalada renaixentista obra de Gabriel Pellicer i Pau Mateu amb escultures de René Dacloux va ser traslladada el 1870 a la Basílica de la Mercè del Carrer Ample, on ara fa el paper de portalada lateral. Part del Campanar, amb evidents afegitons i reformes és l'ànima del campanar de l'actual campanar de l'Església de la Concepció, que té la façana principal al Carrer Aragó i que curiosament també conserva el claustre de l'antic convent de Jonqueres, enderrocant en obrir el carrer del mateix nom.

